

Zizike emlékei

Néhány nappal azután, hogy a Szarvas és Vidéke 47. számában megjelent a *Frankó Zsuzsannának* címzett nyílt levél, csengett a telefon.

– *Litaveczné* vagyok. Az emlékkönyv a keresztlányomé. Nagyon örül, hogy megvan. Ha ráérsz, hétfőn elmegyünk érte.

– A megbeszélte időben meg is érkeznek. Bemutatkoznunk sem kell, hiszen kiderül, jól ismerjük egymást a Körös partjáról, a férje kapcsán is, csak éppen a lánykori nevét nem tudtam. Elébe teszem a füzetet. Közönséges, kék fedelű, iskolai füzet, az eltelt idő alatt kissé megfakult a borítója. Csalódottan nézi

– Talán nem is az enyém. Annak kapcsai voltak, és kis lakattal lehetett lezárni. – Forgatja a lapokat: sok benne az üres, de a beírásokból ráismer.

– Mégiscsak az enyém. Később kaptam a díszesebbet. Az is elveszett.

– *Most is Zizikének hívják?*

– Igen.

– Az egész család így nevezi – erősíti meg *Marika*, a keresztmama. – Hivatalosan azonban *Prifer Andrásné*.

– *Hányadikos volt 1964-ben?*

– Ötödikes. Akkor jött divatba az emlékkönyv. Majdnem mindenkinek volt, hát nekem is kellett. Ezt a verset, ami a múltkor megjelent az újságban, mindenki beleírta a másik könyvébe. Azért ilyen sok az üres lap, mert később a díszesbe írtak az osztálytársaim. Ma is el tudom mondani.

– *Melyik iskolába járt?*

– A 2. Számúba. Az osztályfőnököm *Jánovszki Etelka* volt. *Valach János* az orosz tanítóta. Rá azért emlékszem, mert többször rosszul lett az órákon. A többiekre már nem is emlékszem. Csúnya, vézna kislány voltam, mindig csúfoltak. Olyan volt a lábam, mint a pipaszár. Direkt vastag harisnyában jártam, de akkor is vékony volt. Rosszul nőttek a fogaim, nem mertem beszélni sem. Félrehúzódtam, nem nagyon barátkoztam senkivel.

– Egy kiló 32 dekával született, hat hónapra. Sokáig inkubátorban tartották. Amikor az öcsémel, *Frankó Matyival* érte mentünk, olyan kicsi volt, hogy egy kispárnán elfért – teszi hozzá a Keresztmama.

– *A füzetet Kutas György tanár úr hagyatékában találtam. Hogy került hozzá? Hogy maradt nála?*

– Nem tudom. Nem tanított, nem is ismertem. Lehet, hogy az osztályfőnökömtől kapta, és nála maradt.

– *Mire emlékszik az általános iskolából?*

– Szinte semmire. Nem éreztem jól magam. Gátlásos, félénk gyerek voltam. Most is nagyon izgulok a mikrofon miatt. Aztán ipari tanuló lettem, varrónő. *Korindesz Margit* néni volt a mestere. Őt nagyon szerettem. Sokan jártak hozzá, művelt emberek. Megismertem őket, beszélgettek velem, lassan megjött az önbizalmam.

– *Hogy alakult az élete?*

– Miután végeztem, a Szirénbe mentem dolgozni. 32 évet húztam le, de amikor kezdett tönkremenni az üzem, el akartak bocsátani. A gerincemmel már korábban is bajom volt a szalagmunkától, ezért leszálalékolattam magam, 50 %-os lettem. Csúnyán jöttem el, azt mondták, nincs pótolhatatlan ember. Meg sem köszönték a 32 évi munkámat, végkielégítést sem kaptam. Most 24 ezer forint a nyugdíjam, szerencsére van, aki keres a családra.

A mostani férjem szobafestő. Nagyon aranyos, kicsi ember. Szerencsém volt vele. Már az iparitanuló-iskolában megismerkedtünk. Három évig jártunk együtt. Aztán bevonult katonának, két évre. Közben megismerkedtem az első férjemmel, együtt dolgoztunk. Úgy gondoltam, két év hosszú idő, ezért 22 éves koromban

férjhez mentem hozzá. Hamar megszületett a kislányunk, *Timike*. De a házasság rosszul sikerült, csak másfél évig tartott. Időközben *András* leszerelt. Nem szolt ő semmit, csak várt. Megint kezdtünk együtt járni. Közben jött *Zolika*, a második gyermekem, hát összeházasodtunk.

András szülei azt mondták, hogy nagyon gondoljam meg, mert az ő családjukban nem szokás a válás. Megfogadtam, hogy nem válok el. Nem is volt rá okom soha. A férjem úgy fogadta el *Timikét*, mintha az övé volna. Játszott vele, a nyakában hordozta. Ma már *Timi* és *Zoli* is diplomás felnőtt. *Timike* a vendéglátóiparban dolgozik. Hat évet töltött Olaszországban, két nyelvvizsgálója van. A keresetéből összepórolt egy lakást és egy autót. Még egyedül él. *Zolika* tanár lett, de ő sem tanárként dolgozik, mert így jobban keres. Büszke vagyok rájuk. Én nem tanulhattam, de ők tanult emberek lettek.

Két lánytestvérem van. *Marika*, aki a legtöbbet írt a füzetembe, *Martfűn* él, három kislánya van. Sajnos ő is elvált. *Gabi*, a kishúgom akkoriban született, amikor ez az emlékfüzet keletkezett. Övönő volt, de elbocsátották. Most vállalkozással kísérletezik. Neki két kislánya van. Büszke vagyok arra is, hogy egyedül nekem van fiúgyermekem a családban.

– *Hol laknak? Hogyan élnek?*

– Vettünk egy régi-régi, kicsi házat. Át volt már alakítva, de mi visszaállítottuk eredeti állapotába. A betapasztott mestergerendát a férjem letakarította, lefestette. Ott találtuk meg az építető monogramját és az építés évszámát. Most 156 éves a házunk. A szomszédokban a napokban dúrtak le egy ilyen régi házat. Majdnem sírtam, úgy sajnáltam.

Elégedett vagyok a sorsommal. A gyerekek már önállóak, megvan mindenünk, amire szükségünk van. A férjem három hónapra kiment Angliába dolgozni, Most kaptam tőle levelet. Így írta alá: *Szerető férjed*. Hát nem aranyos?!

Lapozgatjuk a füzetet. Lassan-lassan bejönnek az osztálytársak emlékei. A középső lapon sok kis, színes szívecske, bennük a nevek.

– *Komár Kati* meg *Szebegyinszki Edit* nagy barátnők voltak. Nem tudom, mi van velük. *Mucha Mária* szociális gondozónő, kijár a házakhoz segíteni-

– *Szöke és szemüveges?* – kérdezem. Rábólint. – *Akkor alighanem ő járt Kutas Gyuri bácsihoz is* – ismerem rá.

– *Rubóczi Erzsébet*! Ő volt a legjobb barátnőm. Vele szívesen beszélgetnék egy kicsit, de nem tudok róla semmit. – Sokkal többen voltunk, mint akik beírtak. Velünk járt *Kastyják Piri* is. Meghalt szegény. Körülötte már akkor is forogtak a fiúk. Én meg csak olyan kis csúnya voltam.

Kastyják Piri nevére felfigyelek. Őt bizonyosan tanítottam, jól emlékszem rá.

– *Végig együtt jártak, nyolcadikig?*

– Persze.

– *Kovács Kati is az osztálytársa volt?*

– Igen.

Sorjáznak a nevek: *Várnagy Misi*, *Simkó*, *Zalán*, ők mind közös ismerősök.

– Akkor mi már 42 éve ismerjük egymást! Fialtanárként kaptam meg *Etelka* osztályát. Csak másfél évet tanítottam ott, mert Középfalomra helyeztek. Akkor viszont *Gyuri bácsi* is tanította Önt, mert tőle vettem át az osztályt.

– Nem emlékszem rá.

Nézzük egymást egy darabig, keressük az ismerős vonásokat. Se kép, se hang. Régen volt.

Becsúsjuk a füzetet. Még elmeséli, hogy egy szirénes ismerőse hívta fel: megjelent a neve az újságban. Mire hazament, *Timike* a meghatottságtól sírva-nevetve fogadta:

– Nahát, Anyu! Milyen híres lettél! Benne vagy az újságban!

Még készült néhány fotó. Megígéri, hogy előkeresi a régi iskolai fényképét, érdekességnek. Búcsúzunk.

Ahogy távolodnak, bennem is kavarogni kezdenek ez emlékek. *Thomas Mann* József-tetralógiájának kezdő sorai jutnak eszembe újra és újra: *Mélységes mély a múltnak kútja. Ne mondjuk inkább feneketlennek?*

Kutas Ferenc

